

บทที่ 4

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นคนต่างด้าว

ประเทศต่างๆ ใน โลกล้วนมีมาตรการป้องกันคนต่างด้าวมิให้เข้ามาแก่งแย่งประกอบอาชีพกับประชาชนพลเมืองของตนด้วยกันทั้งสิ้น โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะใช้มาตรการทางกฎหมาย กำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขต่างๆ เพื่อเป็นการกีดกันหรือสงวนอาชีพและวิชาชีพไว้ให้กับประชาชนของตน

สำหรับประเทศไทย ก็มีมาตรการป้องกันในกรณีดังกล่าวมานานแล้ว ในอดีตก็มีประกาศของคณะปฏิวัติใช้บังคับสำหรับควบคุมการเข้ามาทำงานของคนต่างด้าว และไม่มีมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ และในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 และด้วยเหตุที่การปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้จะต้องเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับกฎหมายฉบับอื่นๆ ด้วย ไม่ว่าจะกฎหมายว่าคนต่างด้าวเข้าเมือง ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอน และเงื่อนไขของการขอวีซ่า ให้ตรงตามวัตถุประสงค์เพื่อประกอบวิชาชีพ และการขอใบอนุญาตทำงานตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ซึ่งทำได้ไม่ง่ายนัก

ดังนั้นการเข้ามาของคนต่างด้าวที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพครูนั้น จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และผ่านการทดสอบและประเมินผลความรู้ของครูต่างประเทศในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 โดยเฉพาะในเรื่องของวุฒิการศึกษาที่จบมาตรงตามที่ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องการหรือไม่ และ คนต่างด้าวนั้นเคยมีประวัติเคยก่ออาชญากรรมและหลบหนีคดีมาก่อนหรือไม่ซึ่งทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะไม่ทราบได้เลย เนื่องจากกฎหมายไม่ได้เปิดให้มีการตรวจสอบ จึงทำให้โรงเรียนไม่มีมาตรการในการควบคุมตรวจสอบแต่อย่างใด โดยเหตุนี้ถือเป็นการเปิดช่องว่างเอื้อให้ชาวต่างชาติหลบซ่อนและทำงานโดยถูกกฎหมาย เพื่อเลี่ยงกฎหมายโดยใช้วิชาชีพครูเป็นอาชีพแฝงบังหน้า นอกจากนี้ยังมีปัญหาในอีกหลายประเด็นซึ่งจะกล่าว ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทย ระยะเวลาการอนุญาต และการเพิกถอนการอนุญาต

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยของบุคคลต่างด้าว

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มีเจตนารมณ์ที่จะให้คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเข้ามา ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าผู้ที่ประสงค์จะเข้ามาเพื่อการใดก็ให้ขอรับการตรวจลงตราประเภทนั้นๆ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ไม่ใช่ขอรับการตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยวแล้วมาขอประกอบธุรกิจหรือเป็นนักศึกษาในโรงเรียนหรือสถาบัน หรือเข้ามาในประเภทคนเดินทางผ่านและจะมาขออยู่ต่อระยะยาวเพื่อทำงาน อย่างนี้เป็นการผิดวัตถุประสงค์ หากมีการยื่นคำร้องขออยู่ต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก็จะพิจารณาไปในทางไม่อนุญาตทุกราย

แต่ในปัจจุบันสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ได้มีการผ่อนผันให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ในหลายๆ กรณี เช่น กรณีซึ่งสามเป็นบุคคลต่างด้าวให้การอุปการะภรรยาคนสัญชาติไทยหรือเป็นผู้มีถิ่นที่ที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย ภรรยาเป็นบุคคลคนต่างด้าวขอรับการอุปการะสามีนสัญชาติไทย การประกอบธุรกิจ ทำงานเป็นครูสอนในสถานศึกษาไม่ว่าของรัฐหรือเอกชน หรือ กรณีใช้ชีวิตบั้นปลาย บุคคลต่างด้าวซึ่งคนต่างด้าวมียุ 50 ปีขึ้นไปเดินทางเข้ามาพักผ่อนในประเทศไทย โดยบุคคลต่างด้าวมียุรายได้ที่แน่นอนและมีหลักฐานทางการเงินเป็นที่น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นนโยบายทางเศรษฐกิจในการนำรายได้เข้ามาในราชอาณาจักรไทย ฯลฯ เป็นต้น จากกรณีดังกล่าวอาจเป็นการเปิดช่องทางให้คนต่างด้าวสามารถเข้ามาในราชอาณาจักรไทยในฐานะนักท่องเที่ยว และมีภรรยา หรือ สามิโดยการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมายและสามารถเข้าเงื่อนไข หรือการอื่นๆ ที่จะอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้หรือไม่ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายระบุไว้ในเงื่อนไขไว้ให้ชัดเจน

นอกจากปัญหาดังกล่าว ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้เข้าเมืองอีกประการหนึ่งคือกรณีปัญหาบุคคลหลายสัญชาติ และถือหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามสัญชาติที่บุคคลต่างด้าวนั้นมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีสัญชาติอื่นๆ หรือกรณีที่มีแต่สัญชาติอื่นและมีหนังสือเดินทางหรือมีเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางของบุคคลต่างด้าวนั้นมี โดยเมื่อเดินทางเข้ามาหรือเรียกว่า “ขาเข้า” ได้ใช้หนังสือเดินทางที่ได้รับการยกเว้นการตรวจลงตรา แต่เมื่อเดินทางออกหรือเรียกว่า “ขาออก” จะใช้หนังสือเดินทางเล่มอีกเล่มหนึ่งแทน

จากกรณีที่ได้กล่าวมาแล้ว สำหรับการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย กฎหมายคนเข้าเมืองของไทยกำหนดให้ต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่ถูกต้องและยังใช้ได้สมบูรณ์อยู่ และมีการตรวจลงตราหมายถึงหลักฐานการอนุญาตให้เข้าประเทศที่เป็นตราประทับ หรือเป็นแผ่นสติ๊กเกอร์ติดอยู่ในหนังสือเดินทาง ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันของประเทศทั่วโลกที่ได้ถือปฏิบัติว่า ก่อนที่จะได้รับการตรวจลงตราเข้าประเทศใดๆ ก็จะต้องขอรับการตรวจลงตราเพื่อเข้าประเทศจากกงสุลของประเทศนั้นๆ เสียก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะได้รับการประทับการตรวจลงตรา หรือสติ๊กเกอร์ที่ได้รับการตรวจลงตราไว้ในหนังสือเดินทาง

โดยปกติโดยทั่วไปแล้ว ถึงแม้ว่าการเดินทางระหว่างประเทศจะต้องขอรับการตรวจลงตราสำหรับเดินทางเข้าประเทศนั้นๆ เสียก่อนก็ตาม แต่ก็มีข้อยกเว้นสำหรับบางประเทศที่ได้ทำข้อตกลงไม่ต้องขอรับการตรวจลงตรา หรือบางประเทศอาจยกเว้นโดยอนุญาตให้คนบางสัญชาติเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ต้องขอรับการตรวจลงตรา และไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 12 จะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปนอกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้นๆ ไม่ว่าจะ เป็น เขตท่า สถานี หรือท้องที่ และตามกำหนดเวลาที่รัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 11 โดยจะต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกอบกับกฎกระทรวงฉบับที่ 25 พ.ศ.2542 ข้อ 10 ออกตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ได้บัญญัติ ตามข้อ 10(3)(ก) กล่าวคือ ผู้ถือหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง ซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เพื่อการท่องเที่ยว จะได้รับการยกเว้นการตรวจลงตราตามมาตรา 12(1) โดยกำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข คือมีสัญชาติของประเทศที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และมีสัญชาติของประเทศที่ออกหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางนั้น จากที่ได้กล่าวมาแล้ว เห็นได้ว่า ไม่มีบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่มีหลายสัญชาติ โดยกฎหมายคนเข้าเมืองของไทยได้กำหนดให้มีสิทธิและมีเสรีภาพที่สามารถใช้หนังสือเดินทางเล่มใดก็ได้ที่ตนมีสัญชาติของประเทศที่ออกหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่ถูกต้องและยังใช้ได้อยู่ และหนังสือเดินทางที่ถูกต้องนั้นต้องเป็นหนังสือเดินทางที่ทางราชการไทยยอมรับ กล่าวคือ เป็นหนังสือเดินทางที่ออกให้โดยรัฐบาลกลางของประเทศนั้น หรือองค์การสหประชาชาติเท่านั้น ทั้งนี้ยังมีกลุ่มประเทศบางแห่งได้ออกหนังสือเดินทางของกลุ่มประเทศของตนเองออกมาใช้ เช่น สหภาพยุโรปที่เปรียบเสมือนเป็นทูตของสหภาพยุโรปออกมาใช้ในลักษณะเดียวกับหนังสือเดินทางสหประชาชาติซึ่งเป็นที่ยอมรับของบางประเทศ แต่ในส่วนของประเทศไทยไม่ยอมรับหนังสือเดินทางของสหภาพยุโรปดังกล่าวด้วย

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการให้อยู่ในราชอาณาจักรของบุคคลต่างด้าว

สำหรับการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ต้องเป็นไปตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ซึ่งได้กำหนดระยะเวลาที่คนต่างด้าวจะอยู่ในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราวตั้งแต่ 15 วัน จนถึง 2 ปี ซึ่งให้อำนาจผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใดๆ ก็ได้ ทั้งนี้ ระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรขึ้นอยู่กับประเภทของการตรวจลงตราหรือเหตุผลที่ขอเข้ามาในราชอาณาจักร และเมื่อมีเหตุจำเป็นต้องการจะอยู่ต่อไปอีก หลังจากที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในขั้นตอนตามประเภทของการตรวจลงตรามาแล้ว ก็สามารถยื่นคำขออยู่ต่อไปได้ โดยต้องยื่นคำขอตามแบบของทางราชการและเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย แต่ว่าจะได้รับอนุญาตหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับเหตุผลและหลักฐานประกอบคำขอว่า เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการได้กำหนดไว้หรือไม่หรือมีความจำเป็นจริงหรือไม่ ซึ่งการพิจารณาว่าจะอนุญาตหรือไม่ตามคำขอนั้น และในบางกรณีอาจใช้วิธีเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร แล้วเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรใหม่ ซึ่งก็เป็นที่น่าต้องสงสัยว่าการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ควรที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะปฏิเสธไม่อนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไป ทั้งนี้เห็นได้ว่าทั้งสองกรณีดังกล่าวมานั้นเป็นอำนาจของผู้บัญชาการสำนักงานตรวจแห่งชาติ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายจะเป็นผู้ที่ใช้ดุลพินิจพิจารณาคำขอยุ่ต่อนั้น

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนการอนุญาตของคนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไว้แล้ว หากมีพฤติการณ์ที่ทางราชการตรวจคนเข้าเมืองเห็นว่าสมควรที่จะเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรก็สามารถทำได้ โดยมีหนังสือแจ้งให้คนต่างด้าวผู้นั้นทราบ เพราะกฎหมายให้อำนาจไว้ตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ให้อธิปไตยหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้แล้วนั้นได้ ไม่ว่าจะอธิปไตยหรือผู้ซึ่งอธิปไตยหรือผู้ซึ่งอธิปไตยมอบหมายเป็นผู้อนุญาต”

จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้เป็นที่ชัดเจนว่าพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้อำนาจตามมาตรานี้ได้ถ้าเห็นว่าคนต่างด้าวนั้นมีพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาต คำว่า “มีพฤติการณ์” ในที่นี้มีความหมายกว้างขวางมาก คือถ้าทำอะไรที่ไม่ชอบไม่เหมาะสมไม่ควรในเรื่องใดๆ ก็ตามถึงแม้ว่าจะยังไม่ผิดกฎหมายหรือได้กระทำผิดตามกฎหมายแล้ว แต่ในการดำเนินคดีไม่สามารถเอาโทษได้ก็ตาม หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นพฤติการณ์ที่ไม่ชอบไม่ควร ก็สามารถเพิกถอนการอนุญาตได้แล้ว ผลของการเพิกถอนอนุญาตคนต่างด้าวก็จะกลายเป็นผู้ที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต

ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถกักตัวไว้ได้ เพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามความในมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

เห็นได้ว่ากฎหมายได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้เพื่อใช้ดุลยพินิจได้อย่างกว้างขวาง และกฎหมายก็ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นกรณีใดบ้างที่สมควรให้เพิกถอนให้อยู่ในราชอาณาจักร จึงเป็นกรณีที่ต้องบัญญัติไว้โดยชัดเจนต่อไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนตามพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521

คำว่า “ทำงาน” ตามความหมายของกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวนั้น หมายความว่า “เป็นการทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม” จากความหมายที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ทำให้ครอบคลุมการทำงานทุกอย่าง ดังนั้นโดยหลักการแล้วคนต่างด้าวทุกคนที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยจะต้องขอใบอนุญาตทำงานทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำงานให้แก่องค์กรการกุศล หรือเป็นอาสาสมัครทำงานให้แก่สาธารณะก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ก็บัญญัติยกเว้นให้คนต่างด้าวบางจำพวกไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงาน ซึ่งถือเป็นข้อยกเว้นโดยตัวของพระราชบัญญัติซึ่งได้ระบุการทำงานเฉพาะการปฏิบัติในหน้าที่ของบุคคลตามมาตรา 4 โดยตรงอยู่แล้ว และยังมีกรยกเว้นตามข้อตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศและการยกเว้นโดยที่รัฐบาลอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใดอีกด้วย แต่ข้อยกเว้นไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงานนี้ก็เฉพาะแต่เพียงการปฏิบัติหน้าที่ หรือการทำงานในฐานะที่ยกเว้นให้เท่านั้น ถ้าหากจะไปทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากหน้าที่ เช่น ได้รับเชิญให้ไปสอนภาษาต่างประเทศในสถาบันการศึกษาแห่งใดก็ตาม ไม่ว่าจะได้ค่าตอบแทนหรือไม่ หากเป็นเช่นนี้ ก็เป็นการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากฐานะที่ได้รับยกเว้นที่ต้องขอใบอนุญาตทำงานแล้วแต่ภายใต้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว สำหรับผู้ที่มาปฏิบัติหน้าที่ในทางการศึกษา วัฒนธรรม ศิลปะ การกีฬา หรือกิจการอื่น ตามที่รัฐกำหนดโดยการตราพระราชกฤษฎีกา หรือเป็นการออกกฎหมายลูกมาบังคับใช้เพื่อการยกเว้นไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงาน และไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ออกมาบังคับใช้สองฉบับ คือฉบับปี พ.ศ.2522 และฉบับปี พ.ศ.2528 โดยได้กำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักรไม่ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่ง

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจที่ผู้นั้นได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งปัจจุบัน พระราชกฤษฎีกา ทั้งสองฉบับได้ระบุดำเนิน (1) ของพระราชกฤษฎีกา ว่า เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลในการพัฒนาการศึกษาของชาติ รวมทั้งการฝึกอบรมครูและอาจารย์ และการสอนนักศึกษาหรือนิสิตในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยของรัฐ คำว่า “ช่วยเหลือรัฐบาล” ในที่นี้มีได้กำหนดว่าผู้ให้ความช่วยเหลือจะต้องเป็นรัฐบาลหรือองค์การต่างประเทศ และต้องได้รับค่าตอบแทนด้วยหรือไม่อย่างไร ดังนั้น หากคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลธรรมดาเข้ามาทำงานช่วยเหลือให้กับมหาวิทยาลัยของรัฐโดยการฝึกอบรมอาจารย์และสอนหนังสือให้แก่นักศึกษาด้วย ดังนั้น จะเข้าข่ายได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงานหรือไม่ ส่วนคำว่า “รัฐบาล” จะหมายถึงเฉพาะที่เป็นส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคลใดก็ได้ หรือจะต้องได้รับอนุมัติหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะอยู่ในความหมายของคำว่ารัฐบาลนี้หรือไม่ เมื่อกฎหมายยังไม่มีความชัดเจนเช่นนี้ การที่จะให้คนต่างด้าวผู้ที่อยากเข้ามาช่วยเหลือพัฒนาการศึกษาของชาติ ที่ไม่เข้าใจหรือไม่แน่ใจว่าจะทำอย่างไร แม้แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก็ตามที่ แน่ใจได้อย่างไรว่าการปฏิบัติอย่างใดเป็นไปตามกฎหมาย และถ้าหากมีอาจารย์หรือนักวิชาการต่างประเทศต้องการเข้ามาปฏิบัติงานดังกล่าวเพื่อช่วยเหลือให้กับมหาวิทยาลัยของรัฐ และทางมหาวิทยาลัยก็ต้องการให้เข้ามาช่วยเหลือ แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงาน ซึ่งทำให้ยุ่งยาก จะสามารถอ้างข้อยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้หรือไม่ แต่ในแนวทางในปัจจุบันบรรดาครูอาจารย์ต่างชาติ ต่างๆ ก็ต้องยื่นขอใบอนุญาตทำงานกันอยู่ ดังนั้นจึงสมควรบัญญัติให้ชัดเจนเพื่อมิให้เกิดข้อโต้แย้งตามที่กล่าวมาแล้ว

3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูต่างด้าว

ประเทศต่างๆ ในโลกล้วนมีมาตรการป้องกันคนต่างด้าวมิให้มาแก่งแย่งการประกอบอาชีพกับประชาชนในประเทศของตนด้วยกันทั้งสิ้น โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะใช้มาตรการทางกฎหมายมากำหนดคุณสมบัติหรือมีเงื่อนไขต่างๆ เพื่อเป็นการกีดกันหรือสงวนอาชีพและวิชาชีพไว้ให้กับพลเมืองของตน สำหรับประเทศไทยเองก็มีมาตรการป้องกันกรณีดังกล่าวมานานแล้ว โดยมีประกาศคณะปฏิวัติใช้บังคับสำหรับควบคุมการเข้ามาทำงานของคนต่างด้าว แต่ว่าปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 และด้วยเหตุที่การปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้จะต้องเกี่ยวข้องกับเชื่อมโยงกับกฎหมายฉบับอื่นๆ อีกด้วย เช่น กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้การขอรับใบอนุญาต

ทำงานให้กับคนต่างด้าวทำได้ไม่ถนัด เพราะจะต้องมีขั้นตอนและเงื่อนไขของการขอวีซ่าเพื่อการประกอบอาชีพและการขอใบอนุญาตทำงานอันเป็นหลักการเดียวกันกับประเทศอื่นๆ ในโลก

จากหลักการเดียวกันกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก การที่จะเข้ามาเพื่อต้องการที่จะอยู่ประกอบธุรกิจ หรือต้องการจะมาอยู่กับครอบครัวที่เป็นคนไทย หรือจะมาอยู่กับครอบครัวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยแล้ว ตลอดจนผู้ที่ต้องการจะอยู่ในประเทศไทยในระยะยาวเป็นปี ด้วยเหตุผลอื่นๆ จะต้องมิใช่ชาวประเภทคนอยู่ชั่วคราวจากสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศเท่านั้น และเป็นวิชาชนิดเดียวที่สามารถใช้อื่นคำขอใบอนุญาตทำงานได้ตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว และอาจขออยู่ต่อในระยะยาวเป็นปีไปได้เรื่อยๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและหลักฐานประกอบคำขอ การกล่าวอ้างลอยๆ ไม่มีหลักฐาน อาทิอ้างหาช่องทางลงทุน อ้างหาสินค้าของไทยเพื่อส่งไปขายต่างประเทศ อ้างติดต่อธุรกิจการค้า อ้างเจรจาการค้า อ้างกำลังรวบรวมหลักฐานเพื่อลงทุนและอื่นๆ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอหรือไม่มีเอกสารมาแสดงก็จะไม่ควรถูกอนุญาต และหากคนต่างชาติผู้ใดไม่เข้าใจในเรื่องขอวีซ่าอาจจะไปขอรับวิชาชนิดอื่น เช่น วีซ่าท่องเที่ยว หรือวีซ่าประเภทคนผ่าน หรือบางคนคิดว่าเป็นผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอวีซ่าก็เดินทางเข้าประเทศไทยได้เลย และบุคคลเหล่านี้ก็จะได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลาอันสั้นๆ ตามแต่ประเภทที่ได้ขอวีซ่าเข้ามา และถ้าหากต้องการจะทำงานในประเทศไทยก็จะไม่สามารถขอใบอนุญาตทำงานได้ เพราะไม่มีวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราว นั่นเอง แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้มองเห็นปัญหาของการขอวีซ่าเข้าประเทศ และได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 19 พ.ศ.2538 ออกตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ลงวันที่ 6 ก.พ. พ.ศ.2538 เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปลี่ยนประเภทวีซ่าได้ภายในประเทศโดยคนต่างด้าวไม่ต้องเดินทางไปขอยังต่างประเทศ อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เข้ามาทำงาน ลงทุนหรือประกอบธุรกิจต่างๆ แต่การเปลี่ยนประเภทวิชานั้นจะเปลี่ยนได้เฉพาะวีซ่าท่องเที่ยวและวีซ่าประเภทคนผ่านเท่านั้น

ดังนั้นการที่คนต่างด้าวอ้างว่าเข้ามาสอนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของเอกชนนั้น ผู้นั้นจะต้องแสดงหลักฐานใบอนุญาตการทำงาน สัญญาว่าจ้างหนังสือรับรองจากกระทรวงการต่างประเทศ และหลักฐานการควบคุมอัตราครูของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หลักฐานความรู้ภาษาไทยชั้นประโยคประถมศึกษา หรือหลักฐานการผ่อนผันจากคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และหนังสือรับรองจากโรงเรียน แจ็งรายละเอียดของสถาบันเกี่ยวกับระยะเวลาที่สถาบันให้ทำการสอน เป็นอาจารย์พิเศษหรืออาจารย์ประจำทำการสอนสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง ประกอบอาชีพอื่นด้วยหรือไม่ และมีคุณวุฒิการศึกษาวิชาใด เพื่อที่จะให้ออกใบอนุญาตบรรจุครู และใบอนุญาตให้เป็นครูในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ

และในการคัดเลือกรูขุมข้าวต่างด้าวเพื่อบรรจุครุณั้น ในทางปฏิบัติโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกบุคคลต่างด้าวในเบื้องต้นว่ามีคุณสมบัติและคุณวุฒิการศึกษาตามที่โรงเรียนต้องการหรือไม่เท่านั้น และโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะไม่ทราบได้เลยว่าคนต่างด้าวที่จะมาเป็นครุณั้นเป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา 12 หรือไม่ อย่างไร คำว่าบุคคลต้องห้าม”ตามกฎหมายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 คำดังกล่าวมิได้บัญญัติไว้โดยชัดเจนว่า บุคคลต้องห้ามในการเข้ามาในราชอาณาจักรหมายถึง ผู้ใด จึงสมควรบัญญัติให้ชัดเจนไปว่า หมายถึง บุคคลที่มีคุณสมบัติเช่นใดบ้าง และในการเข้ามาของคนต่างด้าวนั้นควรจะต้องมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรก่อนหรือมีหนังสือรับรองประวัติจากกระทรวงการต่างประเทศก่อนหรือไม่ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในกรณีที่เกิดปัญหากรณี นายจอห์น มาร์ค คาร์ ผู้ต้องหาฆ่าเด็กหญิงจอนเบเนต แรมซีวัย 6 ขวบ และหลบหนีออกจากสหรัฐอเมริกาเดินทางไปหลบซ่อนตามประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย และมาเป็นอาจารย์สอนพิเศษคณิตศาสตร์อยู่ที่โรงเรียนนานาชาติ ย่านสาทร ซึ่งเดิมนายคาร์ฯ เคยสอนหนังสือในรัฐแคลิฟอร์เนียจนกระทั่งถูกยึดใบอนุญาตการสอนในปี 45 เนื่องจากถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับภพลามกอนาจารเด็ก และถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองตามหมายจับของประเทศอเมริกา และได้เพิกถอนวีซ่าการขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรของนายจอห์นฯ เนื่องจากเข้าข่ายความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนแล้ว จากนั้นถูกนำตัวกลับไปดำเนินคดีในประเทศอเมริกา ต่อมาอัยการสั่งไม่ฟ้องเนื่องจากหลักฐานมีไม่เพียงพอทำให้คดียังเป็นปริศนาต่อไป ด้าน พล.ต.ท.สุวัฒน์ ชำรงศรีสกุล ผบช.กล่าวว่า การจับกุมนายคาร์ฯ ของเจ้าหน้าที่ สตม.ไทยเป็นเรื่องที่ได้รับการประสานจับกุมตามหมายจับของทางการสหรัฐอเมริกา ซึ่งตำรวจมีหน้าที่จับกุม ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับคดี เพียงแต่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ สตม.มีสิทธิเพิกถอนวีซ่าได้ ถ้าเห็นว่าเป็นผู้ที่ เป็นภัยต่อสังคม และเห็นว่านายคาร์ฯ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะคนที่มีอาชีพครูอาจารย์ทำแบบนี้เป็นครุไม่ได้ ต้องช่วยกันป้องกันครุที่ไม่มีใบอนุญาตรับรองที่ถูกต้อง พร้อมกันนี้ได้ทำหนังสือแจ้งเตือนไปยังโรงเรียนนานาชาติทั่วประเทศให้ตรวจสอบประวัติใบรับรองการทำงานของอาจารย์ต่างชาติที่ว่าจ้างมาสอนว่า มีเอกสารถูกต้องหรือไม่ ถ้าพบว่าไม่ถูกต้อง ก็ต้องดำเนินการซึ่ง สตม.จะร่วมกับกระทรวงแรงงานเข้าตรวจสอบโรงเรียนนานาชาติทุกแห่ง และตรวจสอบใบประกอบการทำงานของครุทุกคนในโรงเรียน (ไทยรัฐ, 2549, หน้า 1,19)

ส่วนคุณวุฒิการศึกษาโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาก็ไม่สามารถทราบได้ว่าคุณวุฒิดังกล่าวนั้นจบมาจากสถาบันตามที่นำมาแสดง และกล่าวอ้างเป็นจริงหรือไม่ เนื่องจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาก็ไม่มีอำนาจในการตรวจสอบว่าคุณวุฒิการศึกษาที่นำมาแสดงและกล่าว

อ่าวนั้นเป็นวุฒิการศึกษาจริงหรือเป็นวุฒิการศึกษาปลอม และไม่มีประวัติของผู้ยื่นสมัครเป็นครูสอนมาก่อนว่ามีประวัติอาชญากรหรือไม่ ดังนั้นเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้เปิดให้โรงเรียนทำการตรวจสอบวุฒิการศึกษาดังกล่าวแต่อย่างใด เป็นแต่เพียงแนวทางปฏิบัติกำชับตรวจสอบวุฒิการศึกษาให้เคร่งครัดในการรับชาวต่างชาติเป็นครูเท่านั้น จากนั้นโรงเรียนจะยื่นเรื่องต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบที่จะรับชาวต่างชาติเข้าเป็นครูโดยแนบเอกสารประกอบคือ หนังสือยืนยันว่าจะจ้าง สำเนาใบวุฒิการศึกษา และสำเนาหนังสือเดินทางและระบุว่าจะไปขอรับการตรวจลงตรา รหัสบี (B) ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ เมืองใดในต่างประเทศ หรือ ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดจะเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบและออกหนังสือถึงเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ เมืองใดในต่างประเทศหรือ ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองตามที่โรงเรียนระบุ เพื่อขอเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราเป็น รหัสบี จากนั้นโรงเรียนจะดำเนินการยื่นเรื่องขอบรรจุครูต่อสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ซึ่งจะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการอนุมัติให้จ้างและหน้าที่การตรวจสอบหลักฐานต่างๆ รวมทั้งตรวจสอบประวัติของบุคคลต่างชาติผู้มีความประสงค์จะเป็นครู แต่ที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีการผ่อนผันให้โรงเรียนสามารถบรรจุครูได้ก่อนที่จะมีการตรวจสอบประวัติเสร็จ เนื่องจากการตรวจสอบวุฒิการศึกษาและประวัติต้องใช้เวลาานาน “คำว่าผ่อนผัน” กฎหมายบางฉบับมิได้กำหนดยกเว้นให้ครูผู้สอนทำการสอนโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานได้ และในขณะนี้ในประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติประมาณ 100 กว่าโรงเรียน และมีโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ ประมาณ 100 กว่าโรงเรียนเช่นกัน ซึ่งโรงเรียนทั้ง 2 ประเภทนี้จะมีครูชาวต่างชาติเข้ามาสอนด้วย แต่ทั้งหมดต้องผ่านการบรรจุ และตรวจสอบจากสันติบาล และหน่วยงานด้านความมั่นคง ซึ่งปัญหาความล่าช้าในการตรวจสอบ จึงเกิดปัญหาว่าทางโรงเรียนต้องการเร่งบรรจุครูโดยเร็ว หากตรวจสอบพบความไม่ถูกต้องจึงค่อยยกเลิกการบรรจุเป็นครูในภายหลัง จากประเด็นความล่าช้าเป็นเหตุให้มีการผ่อนผันดังกล่าวก่อให้เกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคในข้อเท็จจริงดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาที่อนุญาตทำงานกับกฎหมายคนเข้าเมือง

กรณีปัญหาที่ได้รับการอนุมัติการจ้างและการบรรจุครูและยังอยู่ในระหว่างการตรวจสอบประวัติและคุณวุฒิการศึกษา แต่ยังไม่ได้รับการบรรจุครูโดยผลของการผ่อนผัน แต่ก็ยังติดเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาที่อนุญาตทำงานซึ่งผูกติดกับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ตามมาตรา 13(3) ของพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ผูกติดกับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 กล่าวคือ มาตรา 13(3)ของกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวกำหนดว่า

“ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ในขณะที่ออกใบอนุญาต” ข้อกำหนดในมาตรา 13(3) ดังกล่าวข้างต้น มีผลในทางปฏิบัติคือทำให้คนต่างด้าวที่เป็นบุคคลธรรมดาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยต้องดำเนินการหลายขั้นตอนเพื่อขอใบอนุญาตและขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน เพราะกรมจัดหางานจะอนุมัติให้ผู้ยื่นขอใบอนุญาตทำงานในประเทศไทยได้ตามระยะเวลาที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองอนุญาตหรือที่เรียกว่าตาม “ระยะเวลาของวีซ่า” เท่านั้น ซึ่งโดยทั่วไปจะให้ไว้เพียง 90 วัน เนื่องจากการออกใบอนุญาตทำงานให้แก่คนต่างด้าวจะต้องออกให้ไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวีซ่า เมื่อวีซ่าหมดอายุแล้วคนต่างด้าวจะต้องทำเรื่องขอวีซ่าอีกและเมื่อได้วีซ่าแล้วก็ต้องกลับไปทำเรื่องยื่นต่ออายุใบอนุญาตทำงานอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการดำเนินการในลักษณะหลายขั้นตอนเช่นนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเพิ่มภาระให้แก่คนต่างด้าวในแง่ของเวลาที่เสียไป และบางกรณีผู้ขออนุญาตไม่สะดวกที่จะดำเนินการเรื่องด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องจ้างคนกลาง จากบริษัทรับจ้างทำใบอนุญาตทำงาน ให้ดำเนินการเรื่องแทน ซึ่งวิธีดังกล่าวทำให้ผู้ขออนุญาตต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น การดำเนินการออกใบอนุญาตทำงานในลักษณะพิธีการและขั้นตอนมาก ย่อมทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบธุรกิจหรือทำงานในราชอาณาจักร ซึ่งปัญหาที่ตามมาคือการหลบเลี่ยงกฎหมายของคนต่างด้าวด้วยการทำงานโดยไม่มีใบอนุญาต และ ปัญหาของความไม่สอดคล้องกันระหว่างระยะเวลาของวีซ่ากับระยะเวลาในการอนุญาตให้ทำงาน ได้ส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกแก่คนต่างด้าวในทางปฏิบัติ ซึ่งความไม่สะดวกดังกล่าวย่อมเป็นจุดอ่อนที่เปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสประพฤติมิชอบ

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับกรณีที่ได้ทำการตรวจสอบคุณวุฒิการศึกษา

หากเป็นการตรวจพบคุณวุฒิของครูผู้สอบเป็นเอกสารปลอมก็จะทำการเพิกถอนใบอนุญาตบรรจุครู และการอนุญาตให้เป็นครูเนื่องจากเหตุผลขาดคุณสมบัติตาม พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 จากการที่ตรวจพบเห็นได้ว่าเป็นคนละกรณีเนื่องจากการเพิกถอนใบอนุญาตบรรจุครู และใบอนุญาตให้เป็นครู เท่านั้น ส่วนการเพิกถอนการอยู่ต่อในราชอาณาจักรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกับระยะเวลาของวีซ่าที่ได้รับอนุญาตจาก สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองภูมิภาค ดังนั้นในทางปฏิบัติจะต้องดำเนินการส่งเรื่องต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อเสนอพิจารณาในข้อกฎหมายและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการเพิกถอนการอยู่ในราชอาณาจักรของครูต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มาตรา 12(7) ได้กำหนดห้ามมิให้คนต่างที่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรืออาจก่อเหตุร้ายให้เกิด

อันตรายต่อความสงบสุข หรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ และมาตรา 36 วรรคแรก คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากมีพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้รับอนุญาตไว้นั้นได้ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต จากเหตุผลดังกล่าวในเรื่องการใช้วุฒิการศึกษาปลอม ยื่นประกอบการขอรับอนุญาตบรรจุเป็นครูในโรงเรียน พร้อมเอกสารประกอบคำร้องขออยู่ต่อในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และถูกเพิกถอนใบอนุญาต เนื่องจากขาดคุณสมบัติ ตาม พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 จึงถือว่าคนต่างด้าวไม่อยู่ในหลักเกณฑ์และไม่มีเหตุผลอันควรที่จะได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไป และเป็นการอยู่ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้อาศัย คำสั่ง ตร.ที่ 543/2549 ลงวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.2549 เรื่องการมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ข้อ 7 ให้มีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตให้คนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตาม มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานนอกเหนือจากหน้าที่

ถ้าหากจะไปทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากหน้าที่ เช่น ไปรับจ้างสอนพิเศษ ได้รับเชิญให้ไปสอนภาษาต่างประเทศในสถาบันการศึกษาแห่งใดหรือสถานที่ใดก็ตาม ไม่ว่าจะได้อำนาจตอบแทนหรือไม่ หากเป็นเช่นนี้ ก็เป็นการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากฐานะที่ได้รับอนุญาตแล้ว ซึ่งตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 กำหนดว่าห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตทำงานทำงานอื่นใดนอกจากงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงาน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 38

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับการต่อวีซ่าแล้วแต่ไม่เป็นครูผู้สอน

ตามข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงาน ด้าน ตม.พท.ฯ ได้พบประเด็นคือ ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ดำเนินการขอหนังสือรับรองจากทางเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อยื่นขอเปลี่ยนประเภทวีซ่า เพื่อให้บุคคลต่างชาติสามารถพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ เมื่อได้วีซ่า และการขออยู่ต่อจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองแล้ว ก็ไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือละทิ้งหน้าที่ในการสอน ซึ่งทางโรงเรียนหรือสถานศึกษายังไม่มีความสนใจในเรื่องการละทิ้งหน้าที่ และยังไม่มีการอนุมัติให้คนต่างด้าวพ้นสภาพ

การเป็นครูของโรงเรียนหรือสถานศึกษาแต่อย่างใด แต่ปรากฏว่าคนต่างด้าวได้ขาดงานและหายตัวไปทำให้ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้รับความเสียหาย

โรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จ้างได้เลิกจ้างแล้ว เนื่องจากละทิ้งงานจึงเป็นเหตุให้สิทธิการได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดลง ตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์คำสั่ง ตร. 606/2549 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2549 ข้อ 10 กำหนดว่า คนต่างด้าวซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในคำสั่งนี้ และได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากภายหลังขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในคำสั่งนี้ให้เสนอผู้บังคับบัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาเพิกถอนและถือเป็นที่สุด

ในทางปฏิบัติโรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องดำเนินการแจ้งให้คนต่างด้าวออกจากงานตามใบรับจัดหางานจังหวัด พร้อมแจ้งหนังสือขอระงับสิทธิการใช้ชีวิตของบุคคลต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและจะต้องนำหนังสือเดินทางมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการยกเลิกการอนุญาต แต่กรณีนี้ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษา ไม่สามารถนำหนังสือเดินทางของครูต่างชาติดำเนินการได้ และหากการอนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรยังคงเหลืออยู่ เพื่อมิให้ครูต่างด้าวใช้การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้ต่อไปโดยมิชอบ ตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มาตรา 36 คำสั่ง ตร.ที่ 606/2549 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2549 ข้อ 10 และคำสั่ง ตร.ที่ 543/2549 ลงวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.2549 ในเรื่องการมอบอำนาจให้เพิกถอนการอยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างชาติ